

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Силабус дисципліни

«Комунікативні навички в первинній ланці з виявлення психічних розладів»

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3 кредити ЄКТС.
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії. м. Одеса, Воробйова, 11
Викладач (-і)	Завідувач кафедри, проф. Опря Є.В. Доцент кафедри, доц. Чернова Т. М. Доцент кафедри, доц. Єрмуракі П.П. Доцент кафедри, доц. Донець О.Ю. Доцент кафедри, доц. Горячев П.І. Доцент кафедри, доц. Волощук Д.А.
Контактна інформація	E-mail: tatyana.chernova@onmedu.edu.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Онлайн - консультації: з 16.00 до 18.00 кожного четверга, з 9.00 до 14.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, месенджери Viber (через створені у Viber групи для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни - опанування основ mhGAP (Mental Health Gap Action Programme) для виявлення, діагностики та надання базової допомоги при найпоширеніших психічних, неврологічних та пов'язаних із вживанням психоактивних речовин розладах, а також розвиток навичок інтеграції цих знань у клінічну практику на первинному рівні медичної допомоги.

Мета дисципліни: формування у студентів системного розуміння принципів збереження психічного здоров'я, опанування основ mhGAP (Mental Health Gap Action Programme) для виявлення, діагностики та надання базової допомоги при найпоширеніших психічних, неврологічних та пов'язаних із вживанням психоактивних речовин розладах, а також розвиток навичок інтеграції цих знань у

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

клінічну практику на первинному рівні медичної допомоги.

Завдання дисципліни: Здобувачі освіти в процесі вивчення дисципліни отримують знання і навички що дозволять їм зрозуміти основні поняття психічного здоров'я та його значення для добробуту людини та суспільства; оцінювати психічний стан пацієнта з використанням базових скринінгових інструментів та спостереження, розробляти план дій у випадку кризової ситуації з подальшим скеруванням або втручанням; аналізувати клінічні ситуації, визначати найпоширеніші психічні, неврологічні та пов'язані з вживанням ПАР розлади згідно з інструкцією mhGAP та пропонувати обґрунтовані рішення відповідно до рекомендацій; демонструвати навички комунікації з пацієнтами з психічними розладами з дотриманням принципів емпатії, конфіденційності та етики; застосовувати принципи раннього виявлення та втручання на первинному рівні медичної допомоги відповідно до mhGAP Intervention Guide, інтегрувати психосоціальний підхід у ведення пацієнтів із психічною та коморбідною соматичною патологією; визначати межі власної компетентності і своєчасно направляти пацієнтів до психіатра, психолога або мультидисциплінарної команди; розпізнавати прояви стигматизації у сфері психічного здоров'я та дотримуватись принципів недискримінаційного ставлення.

Очікувані результати

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:

Знати:

- основні принципи побудови сучасної системи охорони психічного здоров'я в Україні;
- роль mhGAP у реформуванні системи психічного здоров'я;
- ключові психічні розлади, що охоплює mhGAP;
- шляхи інтеграції психічного здоров'я у первинну медичну допомогу та роль сімейного лікаря в цій системі;
- роль mhGAP у зменшенні стигматизації осіб із психічними розладами у суспільстві;
- розуміння основних теоретичних понять, термінів, законів та закономірностей психологічної науки.

Вміти:

- застосовувати алгоритми mhGAP у первинній оцінці психічного стану пацієнта;
- оцінювати ступінь тяжкості розладу та визначення потреби у скеруванні до фахівця;
- планувати ведення пацієнта з урахуванням доступних ресурсів;
- застосовувати інструменти mhGAP для моніторингу ефективності терапії та динаміки стану;
- формувати індивідуальний план допомоги та підтримки пацієнтів із ПНПР-розладами;
- вміння використовувати мультидисциплінарний підхід у тривалому супроводі пацієнтів із ПНПР-розладами.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

Кінцеві цілі дисципліни:

1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
2. Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я.
3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
4. Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
5. Осмислювати професійні завдання, проблеми і задачі системно, саногенно та оцінювати з позицій гуманістичних духовних цінностей.
6. Демонструвати розуміння сутнісного змісту категорій, теоретичних понять і законів психології та здатність оперувати ними у професійній діяльності
7. Виявляти і прогнозувати тенденції перебігу особистісних, міжособистісних та групових психічних процесів на основі знання їх закономірностей.
8. Здійснювати пошук необхідної для професійної діяльності інформації з різних джерел, зокрема, з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.
9. Вміти реферувати наукові джерела, обґрунтовуючи власні позиції щодо їх змісту, та робити самостійні висновки.
10. Спроможність самостійно обирати й застосовувати валідний та надійний психодіагностичний інструментарій і технології психологічного супроводу й допомоги вгалузі охорони здоров'я.
11. Розуміти в усіх видах професійної діяльності важливість збереження та зміцнення соматичного і психічного здоров'я (власного й навколишніх), що інтегрується у почуванні стану загального благополуччя (згідно із стратегією ВООЗ).

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання:

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять; організації самостійної роботи здобувача.

Методи навчання:

Практичні заняття: словесні методи: бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій; наочні методи: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації); практичні методи: виконання тестових завдань, вирішення ситуаційних завдань.

Самостійна робота: робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять; самостійне виконання індивідуального завдання,

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

Зміст навчальної дисципліни

1. Оцінка, ведення та подальший супровід пацієнтів з ПНПР-розладами за пакетом інструментів mhGAP. Розлади пов'язані зі вживанням психоактивних речовин.
2. Оцінка, ведення та подальший супровід пацієнтів з ПНПР-розладами за пакетом інструментів mhGAP. Епілепсія та наслідки легкої – черепно-мозкової травми (посткомоційний синдром).
3. Оцінка, ведення та подальший супровід пацієнтів з ПНПР-розладами за пакетом інструментів mhGAP. Психози.
4. Оцінка, ведення та подальший супровід пацієнтів з ПНПР-розладами за пакетом інструментів mhGAP. Деменція.
5. Оцінка, ведення та подальший супровід пацієнтів з ПНПР-розладами за пакетом інструментів mhGAP. Дитячі та підліткові психічні і поведінкові розлади.

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Керівництво mhGAP для ведення психічних, неврологічних розладів і розладів пов'язаних зі вживанням психоактивних речовин, у неспеціалізованих закладах охорони здоров'я. Версія 2.0. - 2020 - 164 с.
2. Основи загальної і медичної психології, психологічного здоров'я та міжособового спілкування [Текст]: підручник для студентів мед. училищ, коледжів, академій та інститутів медсестринства / І. Я. Губенко, О. С. Карнацька, О. Т. Шевченко. - 3-е видання, переробл. і доповн. - К. : ВСВ" Медицина", 2021. - 312 с.
3. Медична психологія [Текст] : підручник для студ. мед. вищ. навч. закл. Т1. : Загальна медична психологія / за ред Г.Я.Пилягіної [Пилягіна Г.Я., Хаустова О.О., Чабан О.С., Аймедов К.В., Асєєва Ю.О.]. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 288 с.

Додаткова:

1. Матвієць Л.Г. Важливі підходи до налагодження комунікацій між лікарем і пацієнтом із залежністю від психоактивних речовин [Текст] / Л.Г. Матвієць// Сімейна медицина.- 2019.- № 5-6.- С.14-17.
2. Макклінток-Грінберг Т. Робочий зошит з розвитку навичок подолання комплексного ПТСР. Науково обґрунтований підхід до керування страхом і гнівом, зміцнення впевненості і в собі та відновлення своєї ідентичності[Текст] = The Complex PTSD Coping Skills Workbook. An Evidence-Based Approach to Manage fear and Anger, Build Confidence, and Reclaim Your/ Т. Макклінток-Грінберг; пер. з англ. О. Варварюка. — Київ : Вид-во Ростислава Бурлаки, 2024. — 272 с.
3. Свінціцький А.С. Взаєморозуміння між лікарем і пацієнтом як запорука ефективності здійснюваного лікування [Текст] / А.С. Свінціцький/ Практикуючий лікар.- 2019.- №4.- С.61-65.
4. Психотерапія з психокорекційною роботою. Навчально-методичний посібник. / Автор- упорядник Михальченко Н.В. Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2018. 236 с.
5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М.І. Мушкевич. - Вид. 3-тє. - Луцьк : Вежа-Друк, 2017. - 420 с.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

6. USMLE Step 1 Lecture Notes: Behavioral Science and Social Science - 2018 by Kaplan Medical.

7. Harbuzova V., Ulunova A., Minenko S. Assessment of professional life quality and resilience of medical staff working at military treatment and rehabilitation facilities in the conditions of war in Ukraine / Eastern Ukrainian Medical Journal. 2024;12(3):492-504.

Електронні інформаційні ресурси:

1. Указ Президента України "Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні" <https://www.president.gov.ua/documents/5332020-35809>

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України про освіту щодо організації інклюзивного навчання» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1324-18#Text>

3. Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

4. Розпорядження Кабінету Міністрів «Про затвердження складу міжвідомчої робочої групи з питань розроблення проекту Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні» <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-skladu-mizhvido-a134r>

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2009—2015 роки «Безбар'єрна Україна» <https://www.kmu.gov.ua/npas/232167617>

6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення приміщень, що надаються дільничним виборчим комісіям звичайних виборчих дільниць для організації їх роботи та проведення голосування» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-2020-%D0%BF#Text>

7. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2402-14> - Закон України «Про охорону дитинства». 8. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2961-15> – Закон України «Про реабілітацію інвалідів в Україні»

8. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1545-2000-%EF> - Постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2000 р. № 1545 «Про схвалення Концепції ранньої соціальної реабілітації дітей з інвалідністю».

9. <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z1197-07> - Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.10.2007 р. № 623 «Про затвердження форм індивідуальної програми реабілітації інваліда, дитини з інвалідністю та Порядку їх складання».

10. <http://zakon.rada.gov.ua> - Закон України

Електронні джерела літератури здобувачі освіти можуть знайти на сайті onmu.edu.info

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

ОЦІНЮВАННЯ

Форми і методи поточного контролю: усний (опитування), тестування, оцінювання виконання практичних вправ, оцінювання комунікативних навичок, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті та самостійної роботи здобувачів.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, приймає активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час виконання та інтерпретації практичної роботи з теми заняття, висловлює свою думку з теми заняття.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з деякими помилками, висловлює свою думку з теми заняття.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, з суттєвими помилками виконує практичну роботу.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, не приймає участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної задачі, не демонструє практичні навички під час виконання практичної роботи з теми заняття.

Форми і методи підсумкового контролю: залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота з рекомендованою основною та додатковою літературою, з електронними інформаційними ресурсами, підготовка до практичних занять;

Самостійне виконання індивідуального завдання, підготовка доповіді та презентації для захисту індивідуального завдання.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.
- Перескладання незадовільної оцінки проводиться в дні консультацій і відпрацювань; при дистанційному навчанні – в терміни, визначені й узгоджені з викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності:

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-навушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, оцінки на занятті, заліку тощо;

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра психіатрії, наркології, медичної психології та психотерапії

- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь:

Відвідування всіх видів аудиторних занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка, методичні вказівки, альбом.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Здобувач, який спізнився на заняття, може бути на ньому присутній, але якщо в журналі викладач поставив «нб», він повинен його відпрацювати у загальному порядку.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії:

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в Одеському національному медичному університеті, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти Одеського національного медичного університету, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів Одеського національного медичного університету.